

Arturas Mickevičius, VDU HMF Istorijos katedra

„Adomo Bremeniečio *Mare Balticum*: atsiradimo aplinkybės ir pavadinimo interpretacijos“

Baltijos vardas rašytiniuose šaltiniuose paminėtas beveik prieš du tūkstančius metų. Gajus Plinijus Vyresnysis „Naturalis historia“ (I a.) teigia toli Šiaurės Okeane buvus salą *Baltia*. Jūrą tokiu vardu – *Mare Balticum* pirmasis pavadino Adomas Bremenietis (XI a.). Baltijos jūros vardo kilmės klausimai daugiausiai tyrinėti lingvistų darbuose, tačiau problema yra ne vien tik filologinio lygmens. Viduramžių naratyvinių šaltinių analizė teikia ir tam tikras istorines Baltijos jūros vardo aiškinimo aplinkybes. Islandų sagose Baltijos jūros vardas neminimas – tai Rytų jūra, rusų kronikose – Variagų jūra, taip pat variagų jūros vardas minimas Rytų šaltiniuose (pvz., persų mokslininkas Al Biruni). Šią seką galima papildyti ir įvairiuose tekstuose vartojamais venedų jūros (*sinus venedus, mare venedicum*), sarmatų vandenyno (*Oceanus sarmaticus*) vardais. Adomo Bremeniečio pasirinktas *Mare Balticum* akivaizdžiai išsiskiria viduramžių naratyvinių šaltinių kontekste. Ar tokį pasirinkimą galima sieti su Beltų sąsiauriais, o *Mare Balticum* vardo reikšmė – ne Baltijos, o Beltų jūra?